

**С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ
АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ
ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТІ**

**КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.
АСФЕНДИЯРОВА**

Фармакология кафедрасы

**«Дәрілік заттардың әсерінің ағза қасиеттеріне
тәуелділігі. Фармакологиялық әсердің дәрілік
заттардың қасиеттері мен қолдану жағдайына
тәуелділігі».**

Тексерген:

Орындаған: Жұмабек Д

Тобы 14-20-2 жм

- * ЖОСПАР

- * I.Кіріспе

- * II.Негізгі бөлім:

- * 1.Дәрілік заттардың химиялық құрылымы, физико. химиялық және физикалық қасиеттері.

- * 2.Дозаның түрлері, концентрациялар.

- * 3.Дәрілік заттарды қайталап қолдану.

- * 4.Дәрілік заттардың өзара әсерлесуі: фармакологиялық және фармацевтикалық.

- * III.Қорытынды

- * IV.Пайдаланылған әдебиеттер

Кіріспе

Заттың химиялық құрылысы және олардың биологиялық белсенділігі арасындағы тәуелділікті анықтау жаңа препараттарды алуда аса маңызды бағыттардың бірі болып табылады. Сонымен қатар, бірдей типті әсерлі әртүрлі топтардың қосылыстары үшін оптималдық құрылысын сәйкес келтіру берілген дәрілік заттар өзара әсерлесетін рецепторлардың құрылысы жөнінде белгілі бір мәлімет алуға мүмкіндік береді.

Дәрілік заттардың химиялық құрылымы, физико-химиялық және физикалық қасиеттері.

Дәрілік заттардың қасиеттері көп дәрежеде, олардың химиялық құрылысына, функционалдық белгілі топтастардың бар болуына, олардың молекуласының қалыбына және өлшеміне байланысты болады. Зат рецептормен өзара тиімді әсерлесуі үшін оның рецепторымен тығыз жанасуын көбірек қамтамасыз ететін, дәрілік заттардың құрылымы қажет. Заттың рецептормен жақындасу дәрежесінен, молекулааралық байланыс берік болады. Сонымен иондық байланыс кезінде, 2 әртүрлі аттас зарядтардың электростатикалық тартылыс күштері, олардың арасындағы аралықтардың квадратына кері пропорционал, ал вандерваальстік күштер аралықтың 6-7 дәрежесіне кері пропорционал.

Зат рецепторлармен өзара әсерлесу үшін , олардың әсіресе кеңістікте сәйкес келуі,яғни олардың комплементарлығы өте маңызды.Бұл стериоизомерлердің белсенділігінің ерекшеленуімен байланысты. Осылайша,D(+) адреналин артериялық қысымға әсер етуі бойынша L(-) адреналинге қарағанда белсенділігі төмен. Бұл қосылыстар молекуланың құрылымдық элементтерінің кеңістікте орналасуымен ерекшеленеді, олардың адренорецепторларымен өзара байланысуына шешуші маңызы бар.

Дәрілік заттардың ішкі белсенділігінің болуына байланысты

Агонистерге

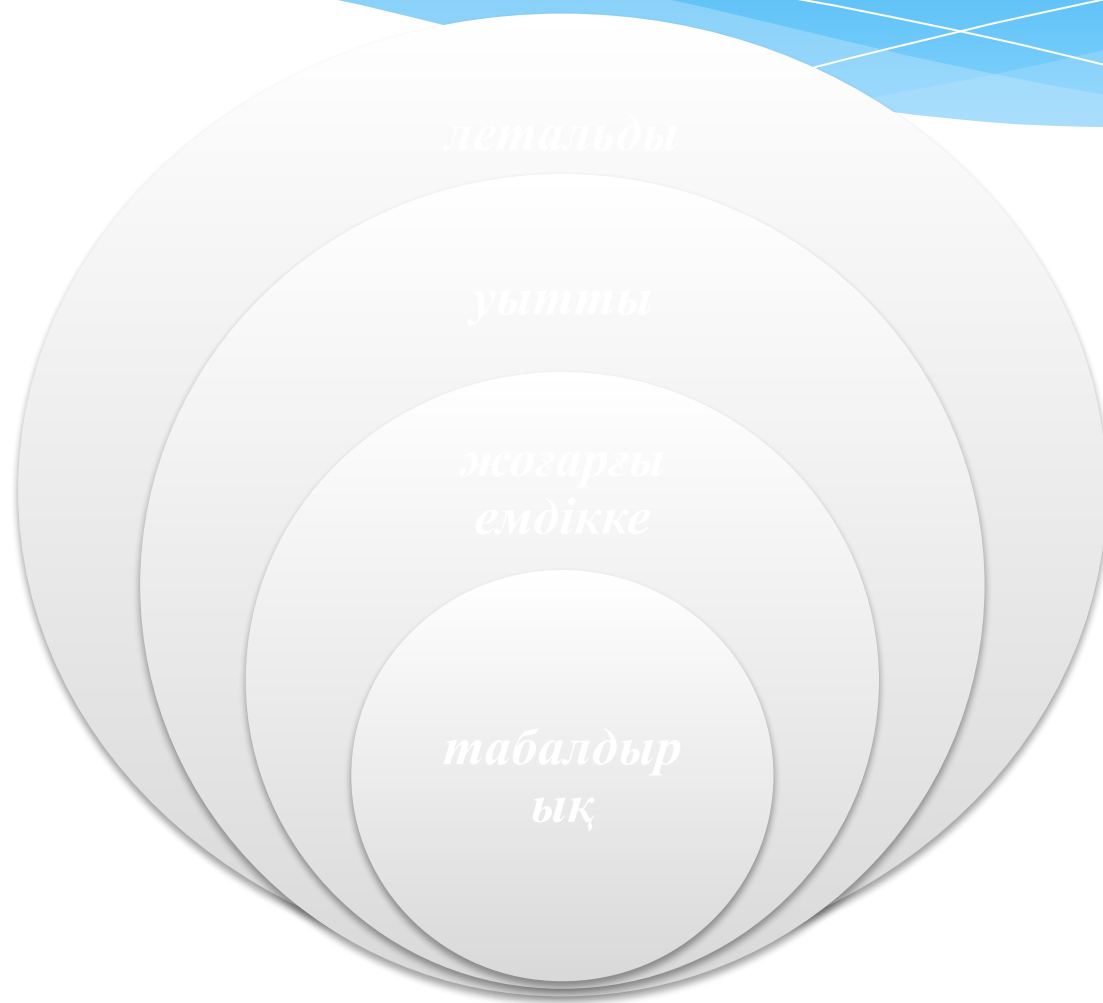
Антагонистерге

Агонист – антогонистерге

Дәрілік заттардың әсер ету түрлері

Дозаның түрлері, концентрациялар

Дәрілік заттарды қайталап қолдану.

Дәрілік заттарды қайталап қолданғанда, олардың әсері жоғарылау жағына да төмендеу жағына да өзгеруі мүмкін.

Бірқатар заттардың әсерінің ұлғаюы олардың , кумуляциялану қабілетіне байланысты болады. Материалдық кумуляция деп ағзада фармакологиялық заттардың жинақталу түрін айтады. Бұл ұзақ әсер ететін препараттарға тән, олар аз бөлінеді немесе ағзада тұрақты байланысады. Оларды қайталап тағайындағанда заттардың жинақталуы уытты әсерлердің себебі болуы мүмкін . Осыған байланысты , бұндай препараттардың кумуляциялануын ескере отырып , біртіндеп мөлшерін азайтып немесе препараттың қабылдау арасын ұлғайта отырып мөлшерлеу керек.

Фармакологиялық өзара әсерлесуі:

- Дәрілік заттардың фармакокинетикасының өзгеруіне негізделген;
- Дәрілік заттардың фармакодинамикасының өзгеруіне негізделген;
- Дәрілік заттардың ағза ортасында химиялық және физико-химиялық өзара әсерлесуіне негізделген;

Қорытынды

Ал енді қорыта келе бұл тақырыпта дәрілік заттардың адам ағзасына қаншалықты зиян және қаншалықты пайдалы екенін айтылып кетті. Дәрілік затты мөлшерлеп пайдалану ол өз ағзамызға зиян емес екені көрініп отыр. Препараттардың дұрыс қолдануы ол өзімізге және болашақ ұрпағымыздың дұрыс сақталуына әсерін тигізеді. Денсаулық бірінші байлық екенін ұмытпайық!

Пайдаланылған әдебиеттер

- * «Фармакология» Д.А.Харкевич
- * «Фармакология» С.А. Крыжанский
- * https://kk.wikipedia.org/wiki/%D0%AD%D1%82%D0%B8%D0%BB_%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%80%D1%82%D1%96
- * <http://kazmedic.kz/archives/1963>